

Stoyan N. Chaney,

THE ARMED FORCES COMMAND AND CONTROL SYSTEM IN HYBRID WARS

Stoyan N. Chaney

*National Military University „VasilLevski”, Faculty of „Artillery, air defense and CIS”, Shumen,
Republic of Bulgaria, st.chaney@abv.bg*

Abstract: *The report gives a brief description of the command and control system with its four levels - strategic, operational and tactical. Some specific features of command and control in hybrid threats are discussed. The directions in which the system fall behind in its development are indicated and ways to optimize it are suggested.*

Keywords: *command and control system, hybrid wars.*

СИСТЕМАТА ЗА КОМАНДВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ В УСЛОВИЯТА НА ХИБРИДНИ ВОЙНИ

Стоян Н. Чанев

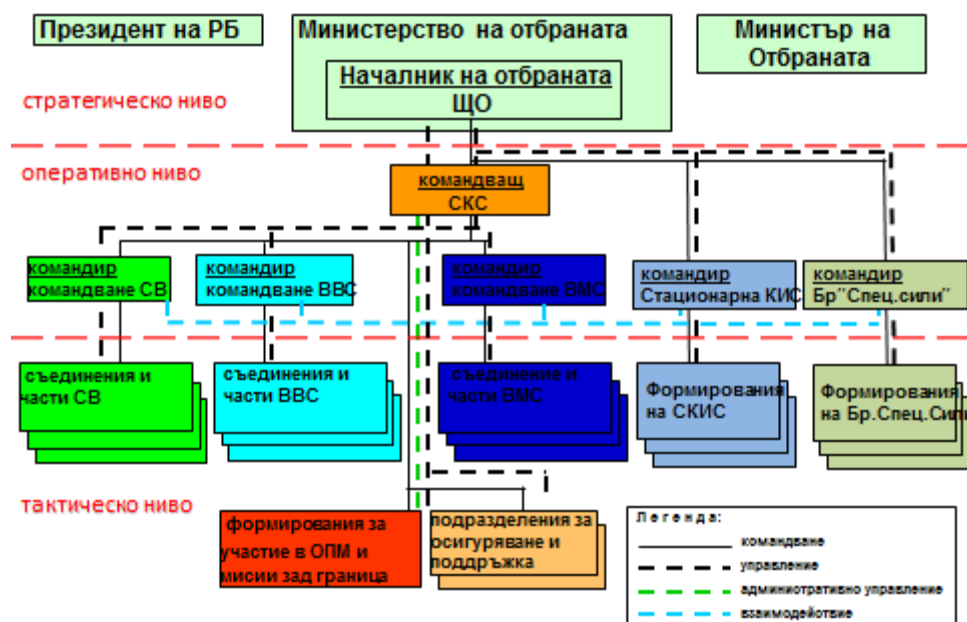
*Национален военен университет „Васил Левски”/факултет „Артилерия, ПВО и КИС” - гр.
Шумен, България, st.chaney@abv.bg*

Въведение

Системата за командване и управление на Въоръжените сили е специализиран елемент от националната система за сигурност на Република България и има решаващо значение за ефективния им принос към разрешаването на кризи от различен характер и за осигуряване отбраната на страната. Тя позволява на командирите/началниците и техните щабове да изпълняват задачите, произтичащи от мисиите на въоръжените сили.

Функционалната схема на системата за командване и управление на въоръжените сили (Фигура 1) се изгражда в мирно време и се развива в готовност за използване във военно време. Тази система трябва да притежава висока готовност за действие, мобилност, способност за бързо възстановяване, да осигурява непрекъснатата връзка между различните управленски звена, надеждност при поставяне на задачите, възможност за централизирано и децентрализирано управление в различни условия, комплексно използване на средствата за управление и комуникация, висока устойчивост и защита.

Система за командване и управление на въоръжените сили на РБ

Фиг. 1. Функционална схема на система за командване и управление на ВС на РБ

Нивата на командване и управление представляват съвкупност от управленски звена, които имат едно и също място в йерархичния строеж на управленската структура.

Обособени са три нива на командване и управление на въоръжените сили: стратегическо, оперативно и тактическо.

Стратегическото ниво на командване и управление включва Президента на републиката, министъра на отбраната и началника на отбраната, подпомагани от щаб на отбраната и обща и специализирана администрация на Министерството на отбраната.

Стратегическото ниво е отговорно за изпълнението на задачите на въоръжените сили, произтичащи от определените мисии.

Оперативното ниво на командване и управление включва командващия на Съвместното командване на силите, командващите/командирите на Сухопътни войски, Военновъздушните сили и Военноморските сили, подпомагани от техните щабове.

То е отговорно за планирането и провеждането на операции на територията на страната и извън нея в определени пространствени, времеви и ресурсни рамки за постигането на стратегическите цели. Това равнище осъществява връзката между тактическото и стратегическото ниво.

Командващият на Съвместното командване на силите осъществява командването на пряко подчинените му военни формирования, както и оперативното командване и управление на припаднените му военни формирования от видовете въоръжени сили при провеждането на съвместни операции.

Командващите/командирите на Сухопътните войски, Военновъздушните сили и Военноморските сили осъществяват командването и управлението на подчинените им военни формирования. При провеждане на самостоятелни операции командващите/командирите на видовете въоръжени сили командват и управляват подчинените им тактически формирования. При съвместни операции те формират щабни елементи на сухопътния, военновъздушния и военноморския компонент за управление на участващите в съвместната операция сили и средства.

Тактическото ниво на командване и управление включва командирите (началниците), подпомагани от техните щабове, които осъществяват тактическо командване и управление на подчинените им военни формирования, които са:

- от състава на Съвместното командване на силите;
- от състава на видовете въоръжените сили;
- бригада „Специални сили“;
- стационарна КИС;
- от структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната.

Тактическото ниво на командване и управление на въоръжените сили е отговорно за провеждането на бойни, поддържащи и осигуряващи действия от подразделенията за изпълнение на поставените им задачи.

Изложение

Все повече се говори за "малки по размер операции". Използването на конвенционалните и специални структури в една операция традиционно е изключително трудно, независимо от техния размер или организация. Като пример за подобно разделение може да се даде Special Operation Joint Task Force (SOJTF) и Щаба на американските сили в Кабул, Афганистан. Ако няма специално разрешение за достъп, никой не се допуска без придружител в Щаба на американските сили, дори и да има съответното ниво на достъп и е от SOJTF.

Хибридни организации и структури, които съчетават управлението при мисия на силите за специални операции и конвенционалните сили трябва постоянно да участват в учения под някаква форма, което развива системата за командване и управление на войските. Един пример за това е необходимостта от разработването на командни структури, които разбират и използват всички културни нюанси на страните, в които се провеждат военни действия, с цел постигане на стратегическите цели.

Изискването за гъвкава и модулна хибридна структура, ръководена съвместно от командири от силите за специални операции и конвенционалните сили ще доведе до комбинация от повишена нужда от информация за ситуацията, умения за разбиране на културните нюанси и въздействието на регионалните събития, преход от конвенционалната война към разширяване на неконвенционални или контра-неконвенционални бойни кампании и необходимост за адаптация към скоростта на промяната.

Основно внимание при изискването за подобряване на командването и управлението на ВС трябва да се обърне към следните фактори:

- Инвестиране в човешкия фактор;
- Оптимизиране на взаимозависимостта между силите за специални операции и конвенционалните сили;
- Разработване на способности на силите за специални операции на оперативно ниво;
- Изграждане на способности за киберотбрана;
- Оптимизиране на логистиката и ресурсното осигуряване.

За оптимизиране на командването и управлението трябва да се предвиди една нова командна структура, притежаваща широк спектър на мащабируеми и способни за развъртане и оцеляване С2-възли, командна структура способна да изпълнява мисия в най-суровите политически среди, с необходимото ниво на експертни знания и опит. Такава архитектура трябва да е в състояние да планира, интегрира и синхронизира всички видове операции и кампании, във всеки ешелон на съвместно командване, в екипна междуведомствена или в партньорска среда, във враждебно обкръжение, независимо от размера на кампанията, включително на стратегически щаб.

Една от най-важните способности на въоръжените сили е да бъдат в състояние да поддържат споделяне на информация през цялата военна система за командване и управление, както и с другите национални участници от невоенния компонент в режим 24/7, а също така и с информационните системи на нашите съюзници. Това изисква пълна съвместимост на мрежово, технологично и софтуерно ниво на информационните системи и платформи.

В настоящия момент по отношение на киберсигурността нашите ВС, пък и Р България са на базово ниво. Проблемът е в това, че нямаме еднопосочност и взаимодействие между всички за-

интересовани страни, между всички играчи, нямаме национална стратегия. Това пряко влияе и на способностите за киберотбрана на системата за командване и управление на ВС. Особеното, обаче е, че киберпространството като пети домейн, в който живеем, е различен от другите четири и изисква други способности и умения, други ангажименти. Големият проблем е, че каквато и защита да използваме на С2-системата тя, все пак е временна. Винаги има средства, които дори да са защитени, криптирани съответните файлове или информация и достъп, винаги има средства, с които това може да бъде заобиколено. Естествено, че групировки - престъпни, политически, недържавни, които упражняват терористична или антидемократична дейност, използват много умело точно тази свобода в киберпространството. В случая свободата се явява наша уязвимост.

Огромно е изоставането в технологично отношение на системата за командване и управление в следните направления:

Системите за управление на високоточни оръжия - Основната цел на умните оръжия е да могат да постигат директни попадения, без да се налага залпов огън или корекция на стрелбата. Поради голямата ефективност те се ползват основно за поразяване на стратегически цели, което ще гарантира изпълнението на мисията. Достатъчно е с помощта на стратегическите ударни (неядрени) сили, които имат на въоръжение високоточно оръжие, да бъде нанесено тежко поражение на противниковите средства за ответен удар, да се унищожат най-важните ключови военни обекти и да се разруши цялата икономика, системата за енергоснабдяване, комуникациите и политическата система на противника ще се разпадне сама.

Система за ранно предупреждение и откриване/разпознаване на хибридните заплахи

Този процес изисква специфични мерки в рамките на системата за командване и управление при кризи от всякакъв характер. Те трябва да бъдат насочени към подобряване на ситуационната осведоменост чрез:

➤ увеличаване на способностите за разузнаване, наблюдение и оценка на обстановката (ISR), създаване на единно разузнавателно-информационно пространство във въоръжените сили на стратегическо, оперативно и тактическо ниво - събирането, обработката и разпространението на информацията в мирно време и при кризи се извършва централизирано в обединен разузнавателно - информационен център. По отношение на разузнавателно-информационното пространство системата за командване и управление на въоръжените сили трябва да отговаря на няколко основни изисквания:

1. да създава условия като цяло и по елементи така, че добитата информация да достига до прекия командир и в следствие до всички останали;
2. отделни нейни елементи да могат да се адаптират с основните командни структури както на национални така и на многонационални военни формирования, а също така да могат да изпълняват задачи в интерес на други ведомствени структури;
3. да може да работи в рамките на основните мисии на ВС.

➤ използване на сензори и т.н. тракер системи – нашите въоръжени сили не разполагат с цялостно изградена система от този тип. В придобитите ПИКИС системи има наченки на подобни способности, но те са морално остарели и почти не се използват, а за интегриране на информацията от тях в общата опозната картина на бойното пространство изобщо не може да се говори;

➤ използване на безпилотни летателни апарати (БЛА) и дронове - съвременните предизвикателства доведоха до все по-масовото използване на БЛС, които са доказали ефективността си от широкоспектърното си приложение от наблюдение и следене на цели и обекти до нанасяне на електронни и огневи удари. Основните им предимства са достатъчния експлоатационен ресурс, многократно по-ниската себестойност спрямо пилотируемите летателни апарати и приложимостта им на всички командни нива. С приноса си към разузнаването от изображения (IMINT) чрез осигуряването на опозната картина на бойното пространство в мащаб на времето близък до реалния, БЛС се превръщат в мощно средство за командирите и планиращите щабове в процеса на вземане на решения, избора на цели и средства за нанасяне на удари по тях.

Система за ефективно вземане на решения

Бързото и ефективно вземане на решения се основава на подобрената ISR-система, ситуационна осведоменост, проста и ясна система за командване и управление, стабилна и сигурна комуникационно-информационна система (КИС) в състояние да продължи да функционира след киберудара или действия по електронна борба. В известна степен се наблюдава изоставане и в областта на планирането за извънредни ситуации, включително предварителното изграждане на системата за командване и управление и стандартните оперативни процедури за действие при извънредни ситуации. Процеса за вземане на решения изисква достъп на командира до възможно най-пълната информация за бойното пространство, а това може да му бъде осигурено само чрез интегрирането на всички информационни източници, чрез обща платформа.

Образование, обучение и оценяване

Разбирайки значението на образованието, обучението и оценката за провеждането на ефективни операции за борба с хибридните заплахи, военното ръководство предприе някои конкретни стъпки за развитие, адаптация и поддържане на способности за изграждане на устойчива система за командване и управление/система за вземане на решения срещу хибридните заплахи. Началникът на отбраната в "Ръководство за обучение - 2015" е определил дейности за борба с хибридните войни, сценарии и планове за обучение. Въпреки, че тези мерки са продуктивни и изключително необходими, не са всеобхватни и не са залегнали в стратегия за образование и обучение, целяща противодействие на хибридните войни на национално и междуведомствено ниво. Колективното и съвместно обучение и тренировки е от решаващо значение за ефективното противодействие на хибридните войни.

Заклучение

Днешната идеология, моделът и принципите за изграждане на системата за командване и управление на ВС дават основание да се направи заключение, че системата е изключително неподготвена за противодействие на хибридните заплахи и предизвикателства. Практиката при формирането на батальонни бойни групи показва, че липсва интегрираност между формированията от сухопътни войски и силите за специални операции. Създаването на единна командна структура между конвенционалните сили и силите за специални операции с общо командване и пълен синхрон между тях е една добра възможност да се противодейства на хибридните заплахи, които ще бъдат предизвикателство за операциите в близкото бъдеще. Необходимо е реструктуриране и изграждане на гъвкава структура на военните формирования, която да е в зависимост от конкретната хибридна заплаха. За да има ефект тази нова за нашите ВС организация е необходимо изучаването на потенциалния противник – вярвания, възгледи, навици и др. както и възможността за бърза адаптация в зависимост от заплахите. Това ще генерира големи предимства на въоръжените сили при участие в хибридна война.

References

1. Иванов В., Същност и диалектика на концепцията за командване и управление на въоръжените сили (С2), София, 2016.
2. Давидов К., Атанасов А., Асиметричните заплахи и участието на формирования от въоръжените сили в хибридни операции, Международна научна конференция «Морската мощ на държавата и борбата с пиратството и тероризма на море» стр.135-139, Варна, 2011, ISSN 1310-9278.
3. Тодорова М., Системата киберсигурност, Сборник доклади на международна научна конференция „Киберсигурността в информационното общество“ на НВУ "Васил Левски", Факултет "А, ПВО и КИС", Шумен, 2017, Издателски комплекс "В. Левски" – Факултет "Артилерия, ПВО и КИС" Шумен, 2017, ISBN 978-954-9681-82-6
4. Стоянова В., Възможности за получаване на конфиденциална информация чрез мобилни устройства, Списание СЮ, бр.7, 2017, стр. 82-86, ISSN 1312-5605.

